

Vår ref. 24/6671 - 1
Saksbehandler Andre Lindkjen Olsen
Dato 17.09.2024

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
85/24	Hovedutvalg for Samfunn	16.10.2024
75/24	Formannskapet	17.10.2024
128/24	Kommunestyret	31.10.2024

Bamble kommune - innføring av standardgebyr for renovasjon

Kommunedirektørens innstilling

- Bamble kommune innfører standardgebyr for renovasjonstjenester som beskrevet i saken.
- Standardgebyr innføres fra 2025

Bakgrunn for saken

Renovasjonsgebyret er en lovfastsatt avgiftsplikt som skal betales årlig etter kommunens vedtatte satser. Gebyret skal dekke alle kommunens kostnader til avfallshåndtering.

I 2019 innførte kommunene Skien, Porsgrunn og Siljan standardgebyr for renovasjon. Bamble kommune valgte ikke å innføre samme modell. En av årsakene var at kommunen på det tidspunktet benyttet et annet fagsystem (Gemini) som ville komplisere omleggingen. Bamble kommune har siden 2021 benyttet Komtek, som er standarden for RiG-kommunene.

Referanser i saken

- Forurensingsloven med forskrift
- Forskrift om renovasjon, Bamble kommune, Telemark

Vedtak som innstilling fra Formannskapet, 17.10.2024 - 75/24

- Bamble kommune innfører standardgebyr for renovasjonstjenester som beskrevet i saken.
- Standardgebyr innføres fra 2025

Kommunestyret 31.10.2024

Behandling

VOTERING

Formannskapet innstilling enstemmig vedtatt

KST - 128/24 vedtak

1. Bamble kommune innfører standardgebyr for renovasjonstjenester som beskrevet i saken.
2. Standardgebyr innføres fra 2025

Formannskapet 17.10.2024

Behandling

VOTERING

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt

FSK - 75/24 vedtak

1. Bamble kommune innfører standardgebyr for renovasjonstjenester som beskrevet i saken.
2. Standardgebyr innføres fra 2025

Hovedutvalg for Samfunn 16.10.2024

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

SAM - 85/24 vedtak

Kommunedirektørens innstilling

1. Bamble kommune innfører standardgebyr for renovasjonstjenester som beskrevet i saken.
2. Standardgebyr innføres fra 2025

Saksfremstilling

Renovasjonsgebyret i Bamble beregnes fortsatt med utgangspunkt i størrelsen på restavfallsdunken. Fastsettelse av renovasjonsgebyr basert på størrelsen på en dunk, gir ikke et godt bilde av hva renovasjonstjenesten faktisk koster. Renovasjonsordningen inkluderer en rekke andre tjenester og kostnadsdrivere.

Standardgebyret knyttes derfor ikke opp mot én del av tilbudet, men fordeler alle kostnadene på en rettferdig måte sett i lys av at vi gjennom livsløpet benytter tilbudene i ulik grad.

Eksempelvis har noen husstander i Bamble, ved å velge de minste dunkene, oppnådd et rimeligere abonnement, som ikke alltid sammenfaller med det faktiske behovet. Avfall som det ikke er plass til i dunken havner på Eik – der det er «gratis» å levere og hvor kostnaden er inkludert i renovasjonsgebyret. Kostnad- og avfallsreduksjonen blir derfor i mange tilfeller utlignet, ved at kostnaden flyttes over på «fellesskapet».

Når det gjelder renovasjonsgebyr og renovasjonstjenester, gir standardisering flere fordeler som fremmer effektivitet, rettferdighet og bærekraft i kommunal avfallshåndtering.

Standardabonnementet innbefatter blant annet:

- Egen eller delt dunk for restavfall, matavfall, papp og papir og glass- og metallemballasje
- Sekk til plastemballasje og bioposer til matavfall
- Bytte av dunk, brikke og andre serviceoppdrag
- Rute for grovavfall og hageavfall, rute for farlig avfall og juletreinnhenting
- Omlasting og behandling av avfallet som samles inn.
- Adgang til gjenvinningsstasjoner
- Behandling av avfallet som leveres på gjenvinningsstasjonene
- Utvikling, administrasjon og drift av alle renovasjonstjenestene

Særskilt om hytter renovasjon

Bamble kommune har ifl. SSB i overkant av 2.400 hytter. Dette utgjør om lag 27% av summen av husholdninger og fritidsboliger. Til sammenligning er tilsvarende tall for Porsgrunn 7% og for Skien 3,5 %. Den høye andelen hytter, oppsamlingssystemet og avfallsmengden de skaper gjør at Bamble står for om lag 76% av kostnadene for innsamling av hytteavfall i Grenland. Gebyret for hytter renovasjon utgjør i 2024 om lag 70% av snittgebyret for husholdning. Tatt i betraktning høye kostnader og et høyt servicenivå med daglig tømning i høysesong, og det forhold at hyttene har tilgang til de samme tjenester som en husholdning, bør gebyret for hytter renovasjon settes likt som husholdningsgebyret på sikt. En opptrapping til 85% i 2025, 90% i 2026, 95% i 2027 og likt gebyr 2028. Dette forutsettes at det ikke gjøres store endringer i tjenestetilbudet for hytter renovasjon.

Standardgebyr – eksempel:

Samlet kostnad for drift av renovasjonsordningen i Bamble i 2024 er 32,6 mill. kr.

Med utgangspunkt i samlede kostnader for 2024, vises det i det nedenstående forskjellen mellom å videreføre dagens modell og å fordele kostnadene likt på alle boenheter. Alle priser er inkl. mva.

Priser i dagens modell.:

- Normalabonnement (beholder 140 liter) 5.656 kr
- Hytter 3.715 kr

Teoretiske beregning av standardgebyr med utgangspunkt i tall fra SSB som gjelder boligtyper, boenheter og antall hytter:

- Husholdninger 4.551kr

- Hytter 4.551 kr

I den grad det er forskjell mellom matrikkeldata og data fra SSB, vil det naturlig nok påvirke utregningen. Det er imidlertid ikke tvil om at gebyret for en normalhusholdning vil gå ned dersom kostnadene fordeles etter modell av standardgebyr.

Gjennomsnittlig renovasjonsgebyr i Norge i 2023, var 4.452 kr. For kostragruppe 7 var gjennomsnittsgebyret 4.151 kr. Til sammenligning var gebyret for en normalhusholdning i Bamble 4.515 kr i 2023.

Særskilt om kompostering

Bamble kommune gir 300 kr i fradrag på renovasjonsgebyret dersom man inngår avtale om hjemmekompostering. Ordningen gir i tillegg tilgang på «gratis» kompoststrø, mulighet til å kjøpe kompostbeholder til subsidiert pris samt muligheten til å velge bort egen dunk for matavfall.

Det er ingen miljømessige eller økonomiske besparelser knyttet til hjemmekompostering. Ordningen er avviklet i de andre kommunene i Grenland og bør derfor også avvikles i Bamble.

Matavfall kan enten gå til kompostering, energigjenvinning eller til biogassanlegg. Ved kompostering tar man vare på næringsstoffene, men ikke energipotensialet. Ved forbrenning tas energien ut, men næringsstoffene går tapt. Ved behandling i biogassanlegg tar man vare på begge deler, her blir både energi og næringsstoffer utnyttet.

Sammen med husdyrgjødsel fra landbruket, blir matavfallet til klimavennlig biogass for kjøretøy, biogjødsel til landbruket og grønn CO2 som brukes til produksjon av ny mat. Gjenvinningen er en svært god miljøløsning for håndtering av matavfallet og bidrar til reduksjon av klimagassutslipp i transportsektoren, landbruket og avfallssektoren.

Økonomi

Renovasjonstjenesten er i sin helhet finansiert gjennom prinsippet om selvkost og regelen i forurensingsloven om at det er forurenser som betaler. En overgang til standardgebyr vil få økonomiske konsekvenser for abonnentene som beskrevet tidligere i saken.

Miljøkonsekvenser

Renovasjonstjenestene er i utgangspunktet et miljøtiltak. Standardiserte gebyrer åpner for å utvikle felles framtidige incitamenter for å blant annet øke kildesorteringen.

Kommunedirektørens vurdering

Standardiserte renovasjonsgebyrer sikrer at alle innbyggere betaler en rettferdig andel basert på antall boenheter. Når gebyrene og tjenestene er standardiserte, blir det færre variabler å håndtere administrativt og operativt. Dette kan bidra til å redusere kostnadene ved drift, logistikk og fakturering, noe som i sin tur kan holde renovasjonsgebyrene stabile for innbyggerne.

Ved overgang til standardgebyr vil alle boenheter betale gebyr. Det betyr at kostnadene spres på flere og samlet kostnad for en normalhusholdning vil bli redusert sammenlignet med dagens modell. Bamble vil få samme ordning som resten av Grenland, noe som vil gi fremtidige fordeler knyttet til utvikling av mulig modell for differensiert gebyr.

Når renovasjonstjenester og gebyrer er standardiserte, er det lettere for innbyggerne å forstå hva de betaler for. Dette skaper økt tillit til renovasjonssystemet og forvaltningen.

Standardisering kan også bidra til å opprettholde en jevn og høy kvalitet på renovasjonstjenestene. Dette fører til mer forutsigbar og pålitelig avfallshåndtering for alle innbyggere.

I sum gir standardisering av renovasjonsgebyr og -tjenester både økonomiske og miljømessige fordeler, samtidig som det skaper en mer transparent og effektiv tjeneste for innbyggerne.

Når det gjelder renovasjonsgebyr for hyttene er anbefaling at gebyret på sikt settes likt gebyret for husholdninger. Hyttene har tilgang til samme tjenester som husholdningene, renovasjonsordningen er helårlig og i sesong er det tømning syv dager per uke. Opptrappingen bør foregå som beskrevet tidligere i saken.

Samlet vil overgang til standardgebyr for husholdninger og hytter, gi en mer rettferdig fordeling av kostnadene, og et gebyr som ventelig vil ligge rundt snittet for kostragruppe 7.

Når det gjelder hjemmekompostering er det ingen miljø- eller kostnadmessige argumenter for å opprettholde en «gebyrrabatt» for de som ønsker å kompostere. Ordningen anbefales avvirket.

Konklusjon

Bamble kommune innfører standardgebyr for renovasjonstjenester som beskrevet i saken. Standardgebyr innføres fra 2025.